

KÖRMENDI KLÁRA 80

(Budapest, 1944. március 22.)
zongoraművész, egyetemi tanár

Körmendi Klára zongora tanulmányait Zempléni Kornél és Solymos Péter növendékeként végezte. A budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián szerzett kitüntetéses diplomát 1967-ben.

25 éven keresztül az Országos Filharmónia szólistájaként koncertezett itthon és külföldön egyaránt. A művésznő számos zenei fesztiválon fellépett: Korunk Zenéje, Minifesztivál (Budapest), Párizsi Humanité Fesztivál, ISCM Fesztivál London, Zágrábi Biennálé, Holland Fesztivál (Amsterdam), Varsói Ősz.

Rádiófelvételeket készített: Budapest, Bécs, Párizs, London, Zürich, Basel, Lausanne, Köln, Milánó, Tokió. Több zongoraverseny díjazottja: Magyar Rádió 1966, München 1965, Rotterdam Gaudeanus verseny 1971.

Műsorának jelentős részét kortárs szerzők művei képezik, sokat ő mutatott be Magyarországon, illetve külföldön. Több zeneszerző neki ajánlotta darabját (Bozay, Durkó, Soproni).

Díjak: Liszt Ferenc-díj, 1992; Lajtha László-díj, 1997; Bartók–Pásztory-díj, 1999; Veress Sándor-díj, 2001; Artisjus-díj, melyet 1984 óta 13-szor kapott meg.

Lemezfelvételek: A Hungarotonnál két önálló CD-je jelent meg (XX. századi zene), a Naxos cégnél 10 önálló CD (Ravel, Debussy, Satie összes, Lajtha összes, Mosonyi zongoraversenye és négykezesei). Ezen kívül kamarapartnerként több CD-n szerepel. 1993 óta tanít a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen, jelenleg habilitált egyetemi docens.

(BMC)

II.

HOLLÓS MÁTÉ VISSZA- ÉS ELŐRETEKINTŐ BESZÉLGETÉSE KÖRMENDI KLÁRA ZONGORAMŰVÉSSZEL, A LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI EGYETEM TANÁRÁVAL¹

A Magyar Zeneművészeti Társaság januári Mini Fesztiváljának zongora délutánja a Zeneakadémia nemrég végzett ifjú művészeinek impozáns bemutatkozása volt. A kortárs zene iránti elkötelezettségük közös tanárunktól, Körmendi Klárától ered.

– *A Konziban Zempléni Kornél, a Zeneakadémián Sólymos Péter növendéke voltál. Az ő tanításukban is olyan kiemelt jelentősége volt a modern zenének, mint amilyen a Tiedben lett?*

– Ennyire nem. Zemplénivel Bartókig és Kodályig jutottunk. Neki az elemző tanulás, az alapos felkészülés, a memorizálás és a gyakorlás módszereinek képességemmé tételét köszönhetem. Huszadik századi zenével inkább Sólymosnál foglalkoztunk, aki szerette a különleges repertoárt - még Durkó Psicogrammáját is játszotta. Debussyvel, Ravellel nála kezdtem foglalkozni, Sztravinszkij, Schönberg darabjaival is az ő óráján találkoztam. Amikor Bozay Attila felesége lettem, ő hívta fel figyelmemet az új zene szerzőire, sőt, arra is, hogy Chopinnel nem lehet karriert csinálni, mert azt sokan játsszák (nálam jobban is) a világban, inkább alakítsak ki sajátos repertoárt. Kóstolgatni kezdtem hát az ő kompozícióit, Durkó Zsolt, Soproni József, Lendvay Kamilló, Farkas Ferenc műveit. De a barátok zenéjén túl Boulez, Messiaen, Berio kottáival is ismerkedtem, s nagyon vonzott, hogy ezeket én szólaltathatom meg először. Az Országos Filharmónia Semmelweis utcai kamaratermében tartott bérleti estjeimen rendre műsorra tűztem kortársakat, s akkor még egy efféle bemutató nagy port vert föl. Ennek nyomán egyre több feladatra kértek föl a szerzők. Szerencsés volt a zenéjünkkel való találkozás, mert se technikailag, se szellemileg nem okozott problémát.

– *Kezdetben sem volt idegen számodra ez a világ? Hiszen mondod, hogy a Főiskolán még az impresszionisták is újnak számítottak. Xenakis vagy akár nemzedéked ifjú magyarjainak nyelvében nem találtál többletnehézséget a klasszikusok, romantikusok műveiben tapasztalhatóhoz képest?*

– A magyar szerzők munkásságában nem. A külföldiek darabjainál mindig inkább szívén ütöttek a hazaiakéi. De nemzetközi fesztiválokon fellépve azt

---

¹Parlando, 2009/3. szám

tapasztaltam, a közönség is jobban reagált az általam játszottakból a magyar szerzőkre. Talán azért is volt könnyebben felfogható az ő muzsikájuk, mert táplálkoznak a népzeneből. A külföldi mesterekkel megküzdöttem: Boulez, Xenakis, Berio kompozícióinak már az elolvasásával is. Ezekhez nem kötöttem annyira, magamtól nem játszogatnám, míg a magyarokat idestova négy évtized távolából is szívesen idézem föl, s mindig új szépségeket lelek bennük.

– *Népzeneire utalsz – de hiszen az általad játszott kompozíciók nem közvetlenül folklóralapanyagúak. Nem lehet-e, hogy az említett külföldi szerzők a mieinkhez képest túlságosan strukturálisan gondolkodtak?*

– De. Az övék papírizűbb zene. Xenakis mint építész bizonyos konstrukciókat írt le hangokkal, vagy például a gázmolekulák kisülésének képletét. Nincs náluk olyan érzelmi fűtöttség, személyes hang, amelyet a magyaroknál találok. S az is sokat számít, hogy az adott komponista hogyan tud zongorázni. A technikailag felkészültek zongoraszerűen írnak. Nem éreztem ezt Stockhausennél, Bouleznél, Xenakisnál.

– *Mi fontosabb: a zongoraszerűség, vagy a „zeneszerűség”?*

– Az utóbbi. A magyar darabok, még ha nincs is konkrét hangulatra utaló címük, érzelmileg megközelíthetőbbek. Több száz kortárs művet játszottam az idők során, de azokat szerettem, amelyek kifejeznek valamilyen érzelmet, hangulatot, karaktert.

– *Bozay Attila segített-e neked kezdetben, amikor egy külföldi avantgarde művel –nem a hangjaira, hanem a szellemére célszók – „küzdöttél”? Vagy inkább szuverénül a magad útját akartad velük végigjárni?*

– Ebben nem segített. Elvonultam, kijegyzeteltem a kottát, egyedül tanultam meg. Megesett, hogy hetekig csak a kottából memorizáltam a darabot. Amikor már tudtam, meghallgatott és nagyon igényesen, szigorúan mondott véleményt, a hibákat javította.

– *A tanításodban kezdettől fogva elkötelezett voltál a kortárs zene iránt?*

– A Zeneakadémiára Erkel Tibor hívott, kötelező zongorát tanítani. Akkor még a Filharmónia szólistája voltam, cseppet sem vonzódtam a tanításhoz. S kedvesen kapacitált, s mikor azt mondta: az a fontos, hogy a lábad bent legyen a házban, még nem is sejtettem, ennek milyen jelentősége lesz később. Nemsokára megtudtam, hiszen egy év múltán megszűntek a filharmóniai szólista státuszok. További év múlva Falvai Sándor rektor úr vetette föl a kortárs zenével való szakosodott foglalkozás igényét, amire tájékozottságom, „kottatáram” okán alkalmasnak tartott. Ebben a Huszadik századi

zongoramuzsika elnevezésű tárgyban diploma előtt álló hallgatókkal dolgozom, egyéni órában, heti egy alkalommal. Összeállítottam a tanrendet: klasszikusokból (Schönberg, Webern, Sztravinszkij), francia szerzőkből (Messiaen, Honegger, Milhaud, Poulenc), magyarokból Farkas Ferencről az élő kortársakig. Kísérleti, nagyon nehezen megoldható műveket nemigen tanulunk. Sokat játszunk át akár lapról is, négykezesezünk, kézzongorázunk – célunk a minél tágabb repertoárismeret, így csak évi kéthárom darabot fejleszt ki egy-egy növendék koncerten előadhatóvá. Hasznát veszik, mert külföldi versenyeken gyakorta kötelező kortárs művet játszani, néhányan diplomaműsorukba is beemelik, sőt, volt már, aki szakdolgozat témájául huszadik századi alkotást választott.

– *Általános a hozzád kerülő növendékek körében az új zene iránti érdeklődés, vagy be kell vetned varázsod-tekintélyed a megnyerésükre?*

– Szívesen járnak, s rácsodálkoznak, mennyi jó mű kerül eléjük. Többen már félállásban zeneiskolában tanítanak, s ott is szükség mutatkozik ilyen darabokra, innen tehát inspirációt meríthetnek. Ehhez való kedvcsinálás szándékával ismertetem meg őket Durkó pedagógiai darabjaival, Soproni Jegyzetlapok gyűjteményével, Bozay Medáliák című művével.

– *Van-e olyan tapasztalatod, hogy a mai fiataloknak a Bozay-Durkó-nemzedék művei már természetesebbek, mint egykor nektek voltak, netán mert már gyermekkoruktól hallották azokat?*

– Igen. Most tartottam kurzust Pécssett Bánky József és Király Csaba növendékeinek. Egyikük Bozay Bagatelljeit hozta, s autentikus előadásában láthatóan könnyen lett úrrá olyasmiken, amik nekem még annak idején - technikailag és zeneileg - nehézséget okoztak. Tavaly a Messiaen-centenárium alkalmából sokan tanultak az ő műveiből, de még azok ritmikai és akkordikus bonyolultsága sem okozott a fiataloknak problémát.

– *Adódik-e olyan, hogy a diák hoz valamilyen őt érdeklő kortárs művet, netán megkeresi őt kottájával akadémista zeneszerző kollégája?*

–Hogyne. Sőt, kamarazenei produkciókat is előadnak. A mai ifjú zongoristák nagyon nyitottak, sokkal jobb a helyzet, mint régen volt.

– *Te is nyitott vagy bármiféle mai zenére?*

– Tanárként még nem, de előadóként már előfordult velem, hogy olyasmivel kerestek meg, ami iránt nem voltam „nyitott” ... De nem ez a jellemző. Figyelem a fiatalokat, úgy is mint a Magyar Zeneművészeti Társaság elnöke darabokra „vadászva”, s igen sok figyelemre méltó tehetséggel találkozom közöttük.

– *A Mini Fesztiválhoz visszakanyarodván: a bevezetőben említett zongoradélutánmennyire volt pillanatfelvétel s mennyire a tárgy 15 éves tanításának summázata?*

– Az elhangzott kompozíciókat mindvégig tanítottam. A most fellépett zongoristák az utóbbi évek legjobbjai, de akár öt évvel ezelőtt is fel tudtam volna mutatni az akkoriakból egy hasonló társaságot, s remélem, ez folyamatos marad. Évről-évre akad két három olyan pianista, aki a kortárs repertoár iránt érdeklődik, s azt színvonalasan tudja tolmácsolni.

– *Ne csak a Zeneakadémiát említsük! Nyaranta tanítasz a sárospataki Crescendo Conspirito Nyári Zenei Akadémián. Az ilyen vakációs munka egyszerre követel odaadófigyelmet a résztvevő gyerekektől s kínál nekik mégis nyaralás lazaságot. Ráadásul Sárospatakon a világ minden tájáról gyülekeznek az ifjak, más-más előképzettséggel, hagyománnyal felkészültséggel. Mit tudsz elérni velük két hét alatt?*

– Vagy ők hoznak már előkészített művet, vagy ott keresünk nekik megfelelő, nem nagyon nehéz darabot. Gyakorta kiküldjük nekik a tervezett programot, kottákat. Jól felkészült zongoristák szoktak jönni a kurzusra, nem kezdek. Mivel naponta van órájuk, intenzív a munka.

– *Neked nincsenek nyelvi nehézségeid, de a gyerekeknek lehetnek. Magyarázol, vagy inkább mutatod, amit kívánsz tőlük, javasolsz nekik?*

– Nem az elemzés, a konstrukció a lényeg, ez nem is annyira érdekli őket. Inkább az, hogyan áll össze egy zenei mondat, milyen karakterei, színei vannak, hogyan lehet beszédessé tenni. Inkább megmutatom nekik, amit gondolok, mint hogy hosszasan beszéljek.

– *S azt akarod visszahallani, amit mutattál, vagy azt várod, hogy annak nyomán a gyerek kísérletezzen ki magának valamit?*

– Az utóbbi következik be. Ugyanazt nem is tudhatja visszaadni. Ezekben a kottákban egyébként minden benne van, ha pontosan követjük a szerző útmutatásait, meg is születik a jó előadás.

– *Ha jól tudom, zeneakadémiai tanárságod a törvény szerinti adminisztratív okokból mostanában átalakul. De ugye, ez nem érinti a kortárs zenei stúdiumokat?*

– Nagyon remélem. A közalkalmazotti jogviszonyom szűnt meg születésnapomon, 2009. március 22-én, s abban bízom, hogy a huszadik századi zongoramuzsika heti tíz óráját óradíjasként a jövőben is szolgáltatathatom, mert ezt színes-lélekkel csinálom.

III. ÉLTKÉPEK

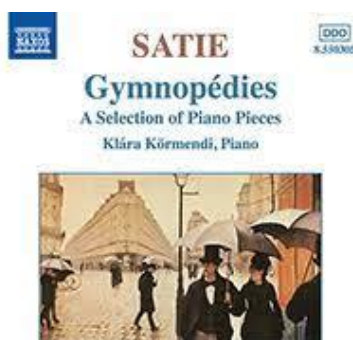
(https://www.naxos.com/Bio/Person/Klara_Kormendi/396)

Leányával, Bozay Melinda zongoraművésszel

IV. KÖRMENDI KLÁRA HANGFELVÉTELEIBŐL

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE](#) (35 video)

© 1990 Naxos

2 Arabesques: Arabesque No. 1 (3:30)

Images, Book 1: No. 1. Reflets dans l'eau (Reflections in the water) (4:34)

Preludes, Book 2: No. 6: General Lavine - eccentric (2:35)

Preludes, Book 2: No. 7: La terrasse des audiences du clair de lune (4:24)

© 1990 Naxos

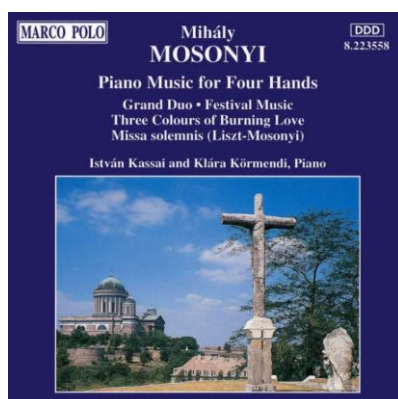
:

E-moll zongoraverseny: I. Allegro moderato (6:35)

Piano Concerto in E Minor: II. Adagio con moto (5:21)

Piano Concerto in E Minor: III. Allegro (8:21)

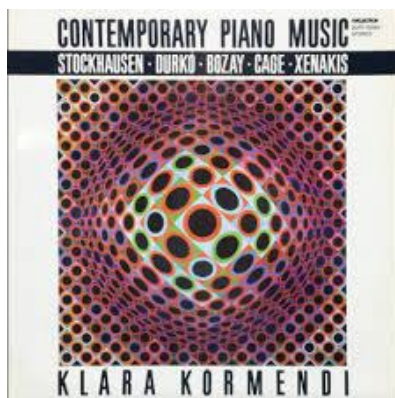
© 1994 Marco-Polo

Ünnepi zene (Festival Music) : Molto adagio (10:01)

1994 Marco-Polo

Bozay Attila:

[Intervalli per pianoforte \(1969\) \(8:10\)](#)

[Piano Piece No.7 Op.30b/1 \(1978\) \(9:32\)](#)

Olivier Messiaen:

[Cantévodjava \(1948\) \(13:36\)](#)

Pierre Boulez:

[Sonata No.1 \(1947\) , I. \(4:40\)](#)

[Sonata No.1 \(1947\) , II. 6:15\)](#)

Luciano Berio:

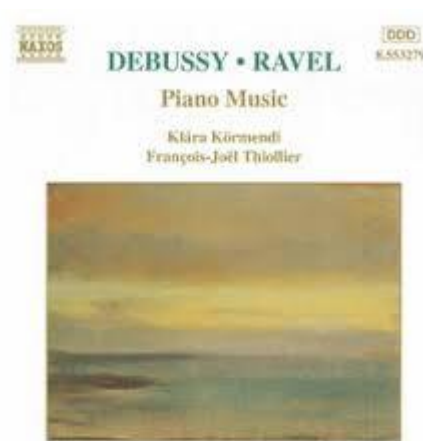
[Rounds \(1967\) \(3:37\)](#)

© 1984 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Heinz Holliger:

[Elis \(1961\) , Three Nocturnes, III. \(1:40\)](#)

© 1995 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE \(19 felvétel\)](#)

1997 Naxos